בַּאָר הָגוֹלַה

ב שָׁם כה. גֹּ שָׁם. דֹ שָׁם. הֹ רָבֵּנוּ יוֹנְה שָׁם. ב. *בּבַיָּת שֵׁיֵשׁ בּוֹ (גֹ^{יִסִיד}) תָּפָלִין * אָסוּר לְשַׁמֵּשׁ בּוֹ (^{הו} מְטַּתוֹ (וֹ עֵד שֵׁיוֹצִיאָם אוֹ שֻׁיַנִּיחֶם יי בָּכִלִי תּוֹךָ כִּלִי, וְהוּא יוֹ שֵׁאֵין הַשֵּׁנִי מִיָחַד יוֹלָהֶם, שַאָם הוּא מִיחַד אֲפָלוּ מֶאֲה קשׁוּבִים כְּאֶחֶד. הגה וְאָם שְׁנֵיהֶם אֵינֶם מְיָחָדִים לָהֶם, אוֹ שֶׁהַפְּנִימִי אֵינוֹ מְיָחָד לָהֶם וְהַחִיצוֹן מְיָחָד לָהֶם, מַתָּר (וְצַיֵן לְקַמֶּן סִימֶן רמ סָעִיף וֹ) (בית ייסף): ג. * יְאֲפִלֹּוֹ לְהַנִּיתַ בִּכְלִי תּוֹךְ כְּלִי אָסוּר לְהַנִּיחָם הַחַת מַרְגִּלוֹתָיו, יוְכֵן אָסוּר לְהַנִּיחָם הַחַת מִרְאֵשׁוֹתָיו (מ) כְּנֵגֵד רֹאשׁוֹ "אֲפְלֹּוּ

ס מָפּלִין. עון באַר הַיטֵב. וּבְשׁלְמֵי צָבוּר כָּתב רְמה שָׁמנִיחִים הטלִית על גבֵּי תִּפְלִין אִינוֹ יוֹדֵע על מה פָמְכוּ הָעוֹלֶם לְהֹתִּיר, דְּלְכֵלֵי עֶלְמָא קְּרָשׁת תְּפָלִין חְמוּרֶה מְצִיצִית וְרָאוּי שֶׁיְהֵא הּטּלִית בְּכִיס אֶחֶד וּתְפָּלִין בְּכִיס אחֵר, דְּלְהנִיח התְּפָלִין על הטלִית אֵינוֹ נֶכוֹן, שֵׁלֹא יִצְטֶרֶךְ לַעָבֹר על המִצְוֹת כוּי עדֶן שֶׁם. תְרָאֶה דְּאָם אֵין לוֹ כִּיס לתִּפְלִין וּמנִיח הטלית עליהם לשמינה שלא יתלכלכו וכהאי גונא, הני הטלית נעשה פאלו הוא פלין ושרי. ובשו״ת תשב״ץ חלק ג סימן כו, כיס של תפלין יש לעשותו צר קצת כדי שָׁיִפְּגע הְחָלֶה בְשֶׁל יָד וְלֹא יִצְטֶרָךְ לֹעֲבֹר על המִצְוֹת, וֹמה שֶׁאֶמְרוּ כִּיס שֶׁל הְפִּלְּין טֵפח היִנוּ, לְעִנִין הנָחָה על גבֵּי קרָקע דְּבְּכְלִי שֶׁהוּא כְּלְיָן אִם אֵין בּוֹ טָפּח יֵשׁ זְלְוּוּל, אְבֶּל אַין צָרִיךְ שַׁיָּהָיֶה בּוֹ חָלל טָפַח אחר שָהַכְּנִיס הֹתְּפְלִין, שַׁיִּהְיֶה חוֹצֵץ אוֹ מֵגֵין בִּפְנֵי עֶרְדָה אוֹ תִּינוֹקוֹת שֶׁבבוָת, אף על גב דְבְכְסוּי כֶּל דְהוּ מְהנֵי לְעָנִין וְהָיָה מֹחְנֵיךְ קָדוֹשׁ, עיַן שם. ולענין כלי בתוך כלי לענין תשמיש המטה יתבאר אם ירצה ה׳ בסימן רמ:

קהושי הרשב״א. הפרורים שקבועים בהם שלשלת של בסף אסור לתלות בהם, מָגֵן אבְרָהֶם. וּמֻתָּר לְכָתִּב פְּסוּקִים בָּגִיָר וְלְתָלוֹתָן בְּבֵית הבְּנֶסֶת, בְּנֶסֶת הגְּדוֹלָה בְּשֵׁם מהרי״ט. גוהגים להתענות מי שנופלים לו תפלין והוא הדין כשנפל ספר תורה. וּבִתְשׁוּבת מִשְׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל סִימָן יב תִּמְצָא סֶמֶך למִנְרָג. וְכַתב המָגֵן אבְרָהָם בְּסִימָן מד סָעִיף קַטָּן ה גָרְאָה לִי דְּמִיְרֵי בְּלֹא גַרְתִּיקּן. אָבָל בְּסֵפֶר תּוֹרָה אָפְלוּ בְּגַרְתִּיקּן, עק שַם, ועקן כְּנָסַת הגָּדוֹלָה וּבְסָפַר שׁמוֹת בַּאַרֵץ בְּקְנָטְרָס כּפּוֹת תִּמַרִים דּף יג: (ג) הַפַּלִּיז. רָאָם פַּרס טלִית על הכִּיס שֶׁל תְפַלְין אף על פִּי שֶׁאֵין כָּרוּךְ מִלְמֹטָה שָׁרֵי, שֶׁהטלִּית לֹא מִקְּרֵי כִּלְיָן, מִיהוּ אוֹתָן המוִּיחִין כִּים התְּפִלִּין וְהטלִית לְתוֹךְ פִים גַּרוֹל, גם הפִים גַּרוֹל מִקְרֵי פִלְיָן וְצַרִיךְ עוֹד כְּלִי על גּבִּיו. וּמִיהוּ אָם כִּים התִפְלִין מָחָבַּר לְמעַלָה על כִּים הטלִית, הצד השֵׁנִי שֶׁל הכִּים גַּדוֹל לֹא מִקְרֵי כִּלְיַן, מגן אבָרָהַם. וּתְשׁוּבת מהָרִיט״ץ סִימָן קלא כַּתב, הבִּיס שֶׁאַנוּ מנִּיחִין טלִית וְהתִּפְלִין מקרי כְּלִי שָׁאֵין כִּלְחַ וּמֶתָּר לְשׁמֵשׁ מִטָּתוֹ, וְהִיְנוֹ, חֹוְקָא כְּשֶׁלֹא הַכִּין הֹכִּים אֶלָּא

לטלית ואחר כַּדְ הָנִּיח תִּפְלִין אַז מֶתָּר, אָכֶל אָם מִתְּחַלָּה הַכִּין הכִּיס לְטלִית וּתְפָלָין אָסוּר, דְמָקְרֵי כְּלְיָן שַׁב. אָם כַּרְךְ הכִּיס בְּמִשְׁפּחת, בְּשְׁעת הדְּחָק מְקְרֵי גם המטפחת כלי אַחָר, מהָריט״ץ שָׁם. אָם המִוּוּזָה מִסְנִים בֹּחָרָר צַריְהָ גם כֵּן כָּלִי בְּתוֹךְ כָּלִי, וְאָם יֵשׁ וְכוֹרְכִית על הֹשֶׁם דִּי בְּפִרִים סוּדֶר עַלִיהָ, מָגֵן אבְרָהָם, וְט״וֹ בְּזֹרֶה דַיָּגָה סִימָן רפו פָתב דְכִפּוּי וְכוּכִית לֹא מָהנֵי, עָיָן שָׁם, משְׁמע דְמוֹרֶר אָפְלוּ פַּרס סוּדָר על גפִיז דְאָסוּר, דְּבָלִי אָחָד בְּשִׁיטָא דְאָסוּר, וּמָגַן אַבְרָהָם חוֹלְק עַלְיוֹ: 🕜 לָהֶם. רוצה לומר, דְהַכְּלִי בְּתוֹדְ בְּלִי לֹא בַּעִּימָן שְׁיָהָא שְׁנִיהָם בֵּלִים שָׁאַתָם מְתָּדִים רק אָחָד מֵהֶם, וְהַכְּלִי שְׁהוֹא מְתָדְר עָב הְכְּלִי שְׁאֵינוֹ מְתָדְר, וְהָרב רמ״א לֹא בַּא רק לָפָרָשׁ דְּכָרֵי הְאָחבֶר בֵּית יוֹפֶף דְּלֹא מִיטָא דָאָם תְרִיְהוּ אֵינָם טְיָחַדִּים לָהֶם אוֹ שֶׁהְפָּנִיסִי אֵינוֹ טְיָחָר וְהחִיצוֹן טְיָחָר הִיֹאָ אַסוּר, הוֹאִיל וְנְקְט הְאָחבֵּר בְּלְשָׁנָא, וְהוּא שָׁאֵין השֵׁנִי מִיֻחָד לָהֶם, קָא משָמע לָן דְּמֵתָר, אָבֶל כִּלִי אֶחָד אִפְּלוֹ אֵינוֹ מְיָחָד לֹא מְהֹנֵי, וְאָסוּר:

פשנה ברורה

ב * בַּיָת שֶׁיֶשׁ בּוֹ וְכוּ׳ בִּכְלִי תּוֹףְ כְּלִי. עַיֵּן בַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמַה שֶׁכָתַבְגוּ ואָם פַּרֶשׁ טַלִּית וְכוּי. וָהָשׁמָטַתִּי מָה שַׁהָבִיא הַכַּאַר הַיטַב בַּשָּׁם מַהַרִיטַ״ץ שֶׁמִסְתַּפֵּק בְּכִיס שֶׁהָיָה כָּרוּךְ עָלָיו מִטְפַּחַת, שֶׁכָּל הָאַחֲרוֹגִים הִשִּׁיגוּ עָלָיו דְּוַדַּאי שָׁרֵי, מֵהָא דִּגְלִימָא אַקַּמִטָּרָא דִּשָׁרֵי רָבָא בְּבָרָכוֹת כו אַךּ שֵׁהַכְּפוּי הָעֵלִיוֹן אֵין מְכַפֶּה מִכָּל הַצְּדָדִים, וְכָל שֶׁכֵן בָּזֶה, אַךְ אִם שְׁנֵי הַכִּפּוּיִים הָיָה כָּזֶה שֶׁלֹא הָיָה מְבַפָּח רַק לְמַעְּלָה וְלֹא לְמַשָּה, צָרִידְ עִיּדּן קְצָת, וְהַבּּוֹסְקִים לֹא הִוְבִירוּ חִלּוּק בָּזָה. וּלְעָנָין כִּיס הַתִּפִּלִין שַׁמֵּנָח בְּתוֹךְ כִּיס גָּדוֹל שֵׁל הַשַּלִּית, עַיַּין בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁכָּתַבְגוּ דְּהַכִּיס גָּדוֹל הוא כִּלְיָן, זֶהוּ דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְהֶעְתִּיק הַדֶּרֶבְ הַהַיִּים הְבָרִיוּ. אַדְּ הָאֵלְיָּה רַבָּה הַבִּיא בְּשֵׁם הַמַּהְרִיטַ״ץ לְהָקֵל בִּשְׁעַת הַדְּחָק בָזֶה, וְהִשְׁמַטְתִּי זֶה מִשׁוּם דְּהָא יָכוֹל לְכַפּוֹת הַתְּפִּלִּין בְהַשֵּׁלִית וּכְמוֹ שֶׁבָּתַבְּגוּ בפּגִים. אַךְּ נָפָקָא מִנָּה לְכָאוֹרָה מֵהָא דְמַהַרִיטִ״ץ לְעָנִין שֵׁמֵּתָּר לָצֹר מָעוֹת בְּשְׁעַת הַהְתָּק בְּהַבִּיס שֶׁל טַלִּית, דְּאֵינוֹ נִקְרָא מְיֻתָּד לִתְפִּלִּין בֵּיוָן שֶׁהוּא לִשְׁנֵיהֶם, וְכֵן פַּתָב הַחַיֵּי אָדָם בִּכְלָל יד, אַבָּל בַּאֲמֶת גָרְאָה לִי דְּיָה לְכַלֵּי עַלְמָא מַתָּר, וּכְמוֹ שָּנְכָאַר אָם יִרְצֶה ה׳ לְקַמֶּן בְּסִימָן מב בְּבֵאוּר הֲלָכָה עַיַּן שָׁם: * אָסוּר לשמש משתו. עיו במשנה ברורה יהוא הדין לעשות בו צרכיו, והוא מהדרך הַחַיִּים. וְצָרִיךְ עִיּוּן מִנֵּיִן לוֹ זָה, וּמִלְּקַמֶּן סִימָן מג סָעִיף ז אֵין רָאָיָה לָזֵה וּבְוַדֵּאי דבעי כפוי נוצין בפימן שטו פעיף אן, אבל כלי בתוך כלי מגין: ג * אפלו וכו׳ פגגד ראשו אַפּלוּ בָּכִלִי תּוֹךְ כִּלִי. וַאַפְּלוּ אָם הָיוּ כִּלִי בְּתוֹךְ כִּלִי קֹדֶם שַּהָתָבָם הַהַת הַכַּר, וְכַל שֵׁכָן אָם עַל יְדֵי צֵרוּף הַכֵּר גַעֲשָׁה כִּלִי בְּתוֹדְ כִּלִי, כֵּן מוכח מן הַרַמִּבַ״ם. וְעַיֵּן בִּמָגֵן אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן ד. וְעַל כָּל פָּגִים בִּדִין זֵה לא פּּלִיגֵי הָאַחַרוֹנִים עַל הָרַמִּבַ״ם:

בַּאוּר הַלְּכָה

לַסִּדוּר וַהַרֵי הֵן כַּסִדוּר עַצְמוֹ. מֻתָּר לִכְתֹב וּיִ פְּסוּקִים בִּנְיָר וְלִתְלוֹתָן בְּפֶּתַת בֵית הַכְּנֵסֶת. נוֹהַגִים הָעוֹלֶם 🛪 לְהִתְעֵנוֹת כְּשֶׁנוֹפֵל תְּפִלִּין מִיָּדוֹ עַל הָאָרֶץ בְּלֹא נַרְתִּיקָן, וְהוּא הַדִּין כְשֶׁנוֹפֵל סֵפֶּר תּוֹרָה אֲפִלוּ בְּנַרְתִּיקָן. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה ַרַבָּה שֶׁבַּתַב, דַאֲפִלוּ תְּפִלִּין בְּנַרְתִּיקָן יִתֵּן פְּרוֹטָה לִצְדָקָה: 🔼 (ד) תְּפִלִּין. וְהוּא הַדִּין ה חָמֶשׁים אוֹ סִדּוּרֵי תְּפְּלוֹת אוֹ שְׁאָר סְפַּרִים, בֵּין בִּכְתִיבָה אוֹ ‹‹› בִּדְפוּס, הַכּל יֵשׁ בָּהֶם קְדָשָׁה וּכָעִינָן כְּלִי תּוֹךְ כְּלִי, וַאֲפִּלוּ אָם הֵן בְּתַב מִשִׁישַ״א [היְגוּ, שֶׁאֵינָה בְּתִיבת סְתַ״ם וְהוּא רק בְּתָב אשׁוּרִי]. וּכְרִיכַת ים הַפַּפֶּר אֵינָה נַתְשֶׁבֶת לְכִסוּי, דְּהִיא מִגוּף הַפַּפֶּר, וּבָעִינָן עוֹד שְׁנֵי כִּסוּיִין. 🙉 וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן רעא בְּטַ״ז שָׁם סָעִיף קַטָּן ח שֶׁבָּתַב, כָּל הַמֵּקַל בַּקְדָשַׁת סְפַּרִים הַנִּדְפַּסִין עַתִיד לְתַּן אֵת הַדִּין, דְּדְפוּס הָוֵי כִּמוֹ כִּתִיכַה. אַר בּתִשׁוּבַת תַּוֹת יָאִיר סִימָן קפר נוֹטֶה לְהָקַל בָּזֶה 🐡 בִּשְׁעַת הַדְּתַק בּשַׁאֵין לוֹ בַּמֵּה לְכַסּוֹת: (ה) מִשְּׁתוֹ. אוֹ יוּי לַעַשוֹת צָרֶכִיו: (וּ) עַד שָׁיּוֹצִיאָם. בְּחֶדֶר אַחֵר, אוֹ שֶׁמַפְּסִיק בִּפְנֵיהֶם בִּמְחַצָּה נָבוֹהַ צַשְּׂרָה טְפָּחִים. ּוְעַיֵּן לְקַמֶּן בְּסִימֶן רמ בְּמָגַן אַבְרָהָם סָעִיף קַטָן טו: (ז) בִּכְלִי תּוֹךְ בְּלִי. לָאו דַּוְקָא בֵּלִים, מּוּ דְהוּא הַדִּין שְׁנֵי כִּסוּיִין. מּיּ וְאָם פֵּרֵשׁ טַלִּית אוֹ שְׁאָר בּסוּי עַל הַכִּיס שֵׁל תִּפַּלִין, אַף עַל פִּי שַהַכּסוּי אָין מְכַסֵּה רַק לְמַעְלַה וּמַן הַצְּדָדִין וְלֹא לְמַשָּה, אֲפִּלוּ הַכִי שָׁרֵי, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה. וְאוֹתָן הַמַּנִּיחִין כִּיס הַתִּפִּלִין וָהַשַּלִית לְתוֹךְ כִּיס אֲחַד גַּדוֹל, הַרֵי גַם הַכִּיס הַגַּדוֹל נִקְרַא בּלְיָן הַמְיַתָד לָהֶן וְצָרִיך עוֹד כִּסוּי עַל גַבָּן, מוֹ אִם לֹא שֶׁמְכַסֶּה בַּטַּלִית עַל הַתְּפָּלִין בְּתוֹךְ הַכִּיס דְּאָז שָׁרֵי, דְהַשַּלִית אֵינוֹ כִּלְיַן, וְהוֹא הַדִּין כּיּי אָם

בִּיס הַתִּפּלִין מָהָבָּר לְמַעְלָה עַּל הַבִּיס הַנְּדוֹל, הַרִי צַד הַשַּׁנִי שֶׁל בִּיס הַנָּדוֹל אֵין נְקָרָא כִּלְיָן וּמוֹעִיל לָהָן 🙉 אָם הַפְּבָן. וְעַיִן בְּבַאוּר הַלָּכָה מַה שְּׁבָּתַבְתִּי בְּשֶׁם הַאַּלְיָּה רָבָּה. בַּתַב הַמָּגַן אַבְרָהם, דָהוֹא הַדִּין בְּמִוּתָה הַקְּבוּעָה לְפִנִים בַּתַדֵר צַרְיךְ בְּלִי בְּתוֹךְ בָּלִי, דְהַיְנוֹ שַׁיְכָּפָה אוֹתָה בְּשְׁנֵי כְּפוּיִין וְאָתִד מָהָם יָהְיָה עַל כָּל פָנִים אָינוֹ מְזָהֶר לָה וֹכִדְלְפָמֶן, וָאִם עַל הַמְזוּזָה יֶשׁ כְּסוּי זְכוּכִית, אַף שַׁהְמִזוּזָה נַרְאִית מְתוֹכָה אַפּלוּ הַכִּי נַחָשְׁבַת כְּסוּי אָתָד, וְדֵי בְּפָרִיפָת סוּדָר עַל הַמִּזֹתָה, דְּהָא עַתָּה לֹא מְתָחָזֹיָא, וְכָן כַּתָב הַדְּרֶךְ הַתַּיִים. אַכַל לְכַלֵי עַלְמָא לֹא מְהַנֵּי אָם יְכַפְּנָה עוֹד בְּזְכוּכִית מְלְמַעֵּלָה אַף עַל גַב שַׁמָכָּסָה בִּשִׁנֵי כָסוּיִין, דְהָא הַמְזוֹזָה נִרְאֵית מִתּוֹכָן. כַּתַב בְּתָכְמַת אָדָם, נִרְאָה לִי דְּבֵין בִּמְזוֹזָה אוֹ שַׁאָר סְפָּרִים, אָם צַשָּׁה מִתְּחַלֶּה שְׁנֵי בַּלִים שַׁיָּתַשֶׁב אֶתָד לְכְלִי בְּתוֹךְ כְלִי, כְּגוֹן שֶׁבֶּרֶךְ הַמְזֹתָה בְּנִירָ וְאַתַר בָּךְ הַנִּיתָה בַּתִּיק שֲׁלָה, מֻתָּר, בִּיוָן שֶׁבַּתְתֶלָה כְּנִן לְשָׁבֶּר הַבְּינִים בְּזֶה נְבָאֵר לקַמֶּן בְּסִימֶן רִמ בְּצַוֹרֶת ה׳ יְתַבֶּרֶךְ: (ח) שַׁאֵין הַשְׁנִי. לָאוֹ דַּוּקָא, מּ) וְהוֹא הַדִּין אָם הַפּנִימִי אַינוֹ מְיָחָד וֹהַחִיצוֹן מְיָחָד אוֹ שַׁשְׁנֵיהם אַינִם מְיָחָדים, וּבְמוֹ שֵׁבַּתוּב בְּהַגַּ״ה, וְאֵינוֹ אָסוּר בִּלִי בְּתוֹךְ בִּלִי רָק אָם שְׁנֵיהֶם מְיַתְרִים, אֲבָל אָם אֶתֶד אֵינוֹ מְיָתֶד מְצְטְרֵף עִם הַמְיַתְד וְשְׁרֵי, וְהַהַגְּ״ה לֹא בָּא רַק לְפַרָשׁ דְּבָרֵי הַמְחַבֶּר דְּלֹא נִטְצָה בְּלְשַׁנָה. וּכְלִי אָחָד אַפְּלוּ אִינוֹ מְיָחָד לֹא מְהַנֵּי וְאָסוֹר: 🙎 (מ) פְנַגַּד רֹאשוֹ. שַׁהוֹא גַם כַּן דְּרֶךְ בְּזִיוֹן:

שַׁעַר הַצִּיוּן

(ו) הַפּל מְפָּגוַ אַבְּרָהָם וֹפְרִי מְגָדִים; (ו) מָגוַ אַבְּרָהָם בְּסִיקוַ מד שָעִיךְ קְּטָן ה: 🕻 (מ) לְפָּקוֹ בְּסִיקוַ רֹמי, צֵינַ שְׁם: (ני) פְרִי מְגָדִים בְּסִיקוַ מד שָעִיךְ קָטָן ה: 🕻 (מ) לְפָּקוֹ בְּסִיקוַ רֹמי, צֵינַ שְׁם: (י) פְרִי מְגָדִים; מטָה הָאַלְהָה רַבָּה: (יכ) דֶּרֶדְ הַהַּיִּים: (יכ) פָשׁוּט: (יכ) פָגן אַבְרָהָם: (יכו) בָּרֶךְ הַהַיִּם: (יכו) בָּגַרְ אַבְרָהָם: (יכו) בָּגַר הַיִּטְב רְשׁ״א: